

2. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): монографія. Х.: Право, 2008. 240 с.

3. Сунегін С.О. Основоположні принципи права: загальна характеристика та деякі аспекти реалізації. *Науково-практичний юридичний журнал «Альманах права»*. 2012. Вип. 3. С. 275–279.

4. Колодій А. М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 42–46.

5. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ. Дата оновлення: 27.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 01.06.2024).

6. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 01.06.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-67>

СИСТЕМА ВИЯВЛЕННЯ ПРИЧИН ПОТОКІВ БІЖЕНЦІВ

Фурик Борис Борисович

аспірант

ПВНЗ «Європейський університет»

м. Київ, Україна

Проблема. Для аналізу та розуміння комплексних факторів, які змушують людей залишати свої країни, необхідна система виявлення причин потоків біженців (далі – Система). Основні цілі Системи включають:

– **визначення** економічних, політичних, соціальних, екологічних та інших причин, що призводять до масових міграцій. Це можуть бути війни, переслідування, економічні труднощі, природні катастрофи тощо;

– **передбачення** можливих майбутніх криз і підготовка до них, що допомагає зменшити негативні наслідки для приймаючих країн і самих біженців;

– **забезпечення** дотримання прав біженців і сприяння більш гуманному ставленню до них;

– **сприяння** кращій координації між країнами та міжнародними організаціями, що є ключовим для ефективного управління кризами біженців на глобальному рівні.

Зрозуміло, що систему виявлення причин потоків біженців формують різноманітні методи такі як: аналіз статистичних даних, котрий включає в себе вивчення різноманітних показників – демографічних; економічних; політичних; «Big Data» [1], виявлення взаємозв'язків між різними факторами та інтенсивністю міграційних потоків. Прикладом такого аналізу є дослідження академіка АН України Лібанвої Е.М. «Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки» [2]; побудову моделей для прогнозування майбутніх міграційних тенденцій. Яскравим прикладом подібної моделі є представлена в статті групи вчених Вошингтонського університету та ООН Адріана Е. Раферті, Нан Лі, Гани Шевчікової та Герхарда К. Хейліг «Байєсовські імовірнісні прогнози населення для всіх країн» [3] модель створена на основі байєсівського підходу до прогнозування населення, включаючи міграційні тенденції; моніторинг ситуації в країнах походження та прибуття; тощо.

При дослідженні причин потоків біженців через Систему виникає ряд проблем: складність відстеження, оскільки часто біженці переміщуються через кордони нелегально; потоки можуть швидко змінюватися залежно від подій у країнах походження; багато біженців не мають документів, що ускладнює їх ідентифікацію; законодавство різних країн визначає по-різному статус «біженець»; нерідко, з політичних міркувань, держави приховують реальні дані щодо біженців; небезпека виявлення біженців у зонах військових конфліктів, техногенних катастроф або стихійних лих.

Ідея. Неконтрольована міграція дає підстави для гуманітарної кризи, збитків у сфері економіки як в країнах походження так і в країнах прибуття. До прикладу, за оцінками Дослідницького центру «Рев» [4], станом на 2017 рік у США проживало близько 11 мільйонів нелегальних іммігрантів, що створило значні політичні, економічні та соціальні виклики. Ці аспекти свідчать про необхідність координації дій урядових органів, громадських організацій та міжнародної спільноти для контролю над процесами міграції.

Пропозиції. Перш за все для поглиблення координації дій між країнами та ООН необхідно виробити єдину політику щодо біженців багатьом країнам. Так, до прикладу, Австралія має власну жорстку політику у питаннях міграції. Звучала критика від ООН в бік австралійського уряду у питанні «повернення човнів», коли судна, що шукали притулку перехоплювались, також були претензії до умов утримання біженців у центрах тимчасового утримання. Угорщина часто проводить незалежну міграційну політику неузгоджену з рекомендаціями ООН та є інші країни, що дійсно мають менш тісну співпрацю з ООН у цій сфері.

Важливу роль повинна відігравати гармонізація законодавства усіх країн у питанні міграційних процесів. Держави повинні прийняти на законодавчому рівні дотримуватись міжнародні протоколи щодо поводження з біженцями і неухильно їх дотримуватись. До таких міжнародних документів належать Конвенція про статус біженців від 1951 року, та доповнена протоколом 1967 року. Україна, до речі, долучилась до цієї Конвенції у 2002 році.

Необхідно вдосконалювати і розширяти спеціальні програми інтеграції для біженців, що включають курси вивчення місцевої мови, орієнтаційні програми, допомогу в працевлаштуванні, культурну адаптацію та інші соціальні послуги. До подібних програм належать – AMIF ЄС, фонд що фінансує проекти, спрямовані на сприяння ефективній інтеграції біженців у країни-члени ЄС або Welcoming America, програма спрямована на інтеграцію біженців у місцеві громади США.

Важливо не припиняти і розширяти інформаційні кампанії, спрямовані на пришвидшення адаптації біженців у країнах прибуття всіма можливими засобами поширення інформації.

Надважливо збільшити контроль на кордонах держав сучасними технічними засобами як-то супутникове спостереження або використання дронів. Додати до технічних засобів обробку та аналіз інформації «штучним інтелектом» задля оперативного реагування на ймовірні міграційні кризи.

Ефекти. Поглиблення координації між країнами ООН однозначно призведе до глобалізації у питаннях вирішення проблем біженців та зменшення розбіжностей у національних політиках щодо біженців. Подолавши складнощі в імплементації через різні правові системи країн, уніфікувавши підходи до поводження з біженцями, тим самим реалізувавши гармонізацію законодавства, держави значно посилять захист прав біженців. В свою чергу розширення програм інтеграції дасть можливість знизити соціальну напругу в приймаючих країнах та скоротити строки адаптації біженців в цих країнах. До цього ж призведе і підвищення обізнаності суспільства про проблеми біженців, що в свою чергу зменшить різку поляризацію громадської думки з цього питання і буде сприяти толерантності та взаєморозумінню. Також, до можливості покращення прогнозування та швидкого реагування на міграційні кризи призведе посилення контролю на кордонах. При цьому потрібно враховувати, що надмірний контроль може викликати ризик надмірного спостереження та порушення приватності.

Загалом, заходи з покращення системи виявлення причин міграційних спрямовані на покращення управління міграційними процесами

та захисту прав біженців, але їх впровадження може зіткнутися з політичними, економічними та етичними викликами.

Література:

1. UN. Big Data for Sustainable Development. New York. 2018. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/big-data-for-sustainable-development> (дата звернення: 26.09.2024).

2. Лібанова Е. М. Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки. *Наукова періодика України*. 2018. № 2. С. 11–26. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=dse_2018_2_3 (дата звернення: 27.09.2024).

3. Adrian E. Raftery, Nan Li, Hana Ševčíková, and Gerhard K. Heilig. Bayesian probabilistic population projections for all countries. *PNAS*. 2012. Vol. 109, № 35 DOI: 10.1073/pnas.1211452109 (дата звернення: 28.09.2024).

4. Pew Research Center. 5 key facts about U.S. lawful immigrants. Washington, D. C. 2017. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2017/08/03/5-key-facts-about-u-s-lawful-immigrants/> (дата звернення: 28.09.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-68>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ МИТНИХ ОРГАНІВ: АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

Черкунов Олександр Віталійович

*кандидат юридичних наук,
докторант кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

У сучасних умовах глобалізації та інтеграції економіки питання відповідальності посадових осіб митних органів набуває особливої значимості. Митні органи виконують ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави, контроль за зовнішньоекономічною діяльністю та боротьбі з контрабандою. Однак, незважаючи на важливість їхньої роботи, випадки порушення законодавства з боку митників не є рідкістю. Це викликає потребу у чіткому визначенні правових